

Metode og datagrundlag

1. Oslo Manualens definition af Innovation

En virksomheds innovationsaktiviteter omfatter i denne undersøgelse alle aktiviteter, der har til mål at introducere nye eller væsentligt forbedrede varer/tjenesteydelser på markedet og/eller aktiviteter der har som mål at introducere nye eller væsentligt forbedrede processer i virksomheden.

Innovationen skal være baseret på resultatet af ny teknologisk udvikling, nye kombinationer af eksisterende teknologier eller anvendelse af anden viden samlet i virksomheden.

En innovation skal være ny for virksomheden, men produktinnovationer behøver ikke nødvendigvis være nye på markedet. Tilsvarende behøver virksomheden ikke være den første, der introducerer en ny eller ændret proces.

Alle former for forskning og udviklingsaktiviteter (FoU) i erhvervsvirksomheder er også innovation ifølge OECD's retningslinjer. Virksomheder, der har angivet, at de har egne forsknings- og udviklingsaktiviteter, har derfor haft innovationsaktiviteter (se metodebeskrivelsen til forskningsstatistikken 2002).

2. Udgifter til innovation

Virksomhedens innovationsudgifter er opdelt på tre typer:

- Egen innovation Udgifter til løn og øvrige driftsudgifter samt investeringsudgifter.
- Købt innovationsarbejde Udgifter til innovationsarbejde udført for virksomheden af andre
- Køb af patenter, licenser og knowhow Udgifter til køb af patentrettigheder og ikke-patenterede opfindelser, licenser, knowhow, varemærker, software og anden ekstern viden til brug for virksomhedens innovationsarbejde.

Beregning af innovationsintensitet

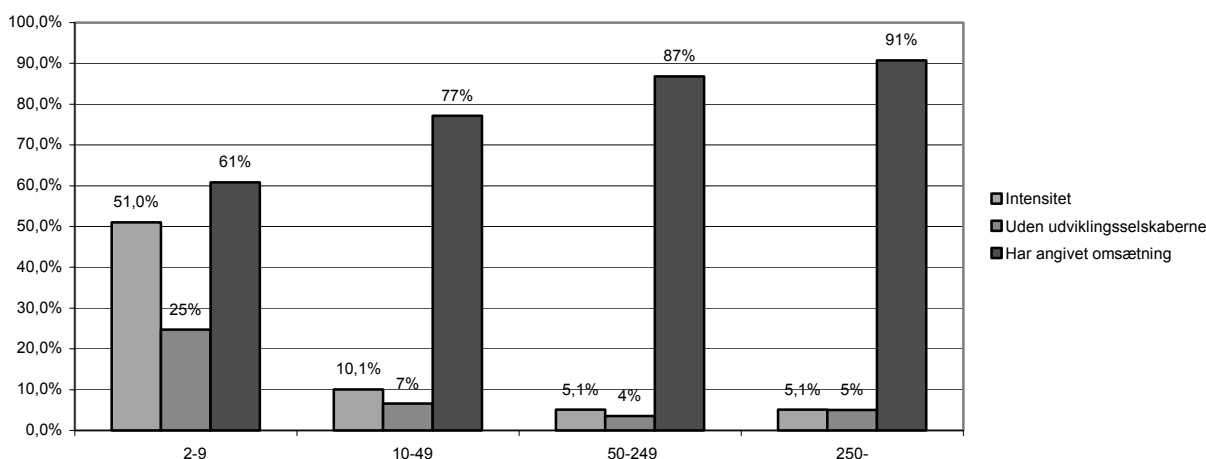
Det er kun virksomheder, hvor omsætningen er større end innovationsudgifterne, der er taget med i beregningerne. Virksomheder, hvor omsætningen er mindre end innovationsudgifterne, er typisk udviklingsselskaber, som er en del af en koncern, men hvor udviklingen er flyttet over i et mindre selskab.

Virksomheder, der ikke har angivet omsætningen og hvor det ikke har været muligt at hente oplysningerne andre steder, er ligeledes udeladt af beregningerne.

Figur M.1 herunder viser, at der er færre virksomheder der har oplyst omsætningen blandt de helt små virksomheder end blandt de større virksomheder. Derfor er der flere små virksomheder, der er udeladt af beregningerne af innovationsintensiteten og dette har med stor sandsynlighed påvirket innovationsintensiteten blandt de små virksomheder.

39% af virksomhederne med 2-9 ansatte har ikke angivet omsætningen, hvilket svarer til 706 virksomheder. Blandt virksomhederne med mere end 250 ansatte er det kun 9%, der ikke har angivet, svarende til 32 virksomheder.

Figur M.1. Innovationsintensitet og andel virksomheder der har angivet omsætningen fordelt på virksomhedsstørrelse, 2002, procent

3. Indberetningsskemaet

Som noget nyt kombinerer indberetningsskemaet for 2002 undersøgelserne af innovation og af forskning og udviklingsarbejde. De spørgsmål, der vedrører innovationsdelen beskrives nedenfor, mens spørgsmålene vedrørende virksomhedens forsknings- og udviklingsaktiviteter beskrives i metodeafsnittet til "Erhvervslivets forskningsstatistik 2002".

Selve indberetningsskemaet findes på www.forskningsanalyse.dk.

Afsnit E. Innovationsaktiviteter i 2002

(udfyldes af alle)

Spørgsmål 1, 2 og 3 kategoriserer virksomhederne med hensyn til innovation. Svarene bestemmer, hvilke dele af indberetningsskemaet virksomheden skal besvare. Der spørges, om virksomheden har haft udgifter til egen innovation, om virksomheden har købt innovationsarbejde og om den har købt patenter, licenser eller knowhow.

Afsnit F. Samlede egne innovationsudgifter i Danmark i 2002.

(udfyldes af alle med egen innovation)

I dette afsnit opgøres samtlige omkostninger vedrørende virksomhedens egen innovation, inklusive omkostningerne til innovation, som virksomheden har udført for andre. Virksomhedens FoU-aktiviteter er omfattet af definitionen på innovation og derfor skal de samlede FoU-udgifter overføres fra afsnit C.

Omkostningerne opdeles i drifts- og investeringsomkostninger. Det understreges, at afskrivninger på bygninger, maskiner og apparatur samt afdrag på lån ikke medregnes. Summen af virksomhedernes udgifter til egen innovation udgør erhvervslivets samlede innovations-udgifter, når hver virksomheds vægt er multipliceret med innovationsudgifterne.

Afsnit G. Geografisk placering af innovationsaktiviteterne

(Udfyldes af alle med innovationsaktiviteter)

Virksomhederne bedes angive en fordeling af innovationsudgifterne på de postnumre, hvor virksomhedernes innovationsaktiviteter finder sted. Formålet med dette spørgsmål er at forbedre de regionale

opgørelser, således at innovationen registreres på det postnummer, hvor den faktisk finder sted og ikke på hovedkontorets adresse.

Afsnit H. Hovedbranche for innovationsaktiviteterne

(Udfyldes af alle med innovationsaktiviteter)

Virksomhederne registreres i innovationsstatistikken under den branche, som er virksomhedens hovedbranche i virksomhedsregistret NewBiz. Virksomhedens innovationsaktiviteter kan dog være udført inden for andre brancher end denne hovedbranche. Respondenterne bliver derfor bedt om at angive den branche, som innovationsaktiviteterne primært udføres indenfor.

Afsnit I. Udgifter til købt innovationsarbejde i 2002

(udfyldes af alle med købt innovation)

I afsnit I opgøres udgifterne til købt innovationsarbejde udført for virksomheden af andre. Udgifterne opgøres efter innovationsarbejdets leverandører både i og udenfor Danmark. Disse udgifter medregnes ikke i opgørelsen af erhvervslivets egne innovations-udgifter, da dette i princippet ville betyde en dobbelttælling. Det innovationsarbejde, som virksomhederne køber fra andre virksomheder, medregnes under udgifter til egen innovation for den virksomhed, som udfører og sælger innovationsarbejdet. Tilsvarende bliver det innovationsarbejde, der købes i udlandet, medregnes i de udenlandske statistikker.

Hvis en virksomhed har en filial eller et datterselskab i udlandet, hvor udenlandske medarbejdere udfører en del af virksomhedens innovationsarbejde og resultaterne senere anvendes i moderselskabet i Danmark, vil den udenlandske innovation skulle registreres i det pågældende lands innovationsstatistik. Det danske moderselskab skal registrere udgifterne som "købt innovationsarbejde fra udenlandsk koncern" i den danske innovationsstatistik.

Afsnit J. Samarbejde om innovation 2002

(Udfyldes af alle med innovationsaktiviteter)

Virksomhederne angiver, hvilke samarbejdspartnere de har haft om deres innovation i 2002.

Innovationssamarbejde omfatter virksomhedens aktive deltagelse i fælles projekter vedrørende forskning, udvikling og anden innovation med andre virksomheder og institutioner. Samarbejdet behøver ikke at give umiddelbare kommercielle fordele. Ren udlicitering af innovationsaktiviteter, hvor der ikke er noget aktivt samarbejde, bliver ikke medregnet.

Afsnit K. Innovationer i 2000-2002

(Udfyldes af alle)

I spørgsmål 1 spørges virksomhederne, om de har introduceret produkter (varer/tjenesteydelser) på markedet i perioden 2000-2002, der for virksomheden var nye eller væsentligt forbedrede (har haft produktinnovation).

I spørgsmål 2 skal virksomhederne fordele virksomhedens omsætning på produkter, der er nye eller væsentligt forbedrede produkter for virksomheden, for virksomhedens marked eller uændrede eller kun marginalt ændrede produkter.

I spørgsmål 3 spørges virksomheden, om den har introduceret nye eller væsentligt forbedrede processer i 2000-2002, der vedrører produktionen, koncepterne for tjenesteydelser eller distribution af produkterne (har haft procesinnovation).

Afsnit L. og M. Generelle oplysninger om virksomheden for 2002

(udfyldes af alle)

Disse afsnit indeholder nogle baggrundsspørgsmål, der ikke direkte omhandler innovations-indsatsen, men som er med til at sætte innovationsoplysningerne i perspektiv.

Afsnit N. Kommentarer til udfyldelsen af indberetningsskemaet 2002

(udfyldes af alle)

Med henblik på at forbedre statistikken opfordres respondenterne til at komme med kommentarer, kritik og forslag til forbedringer af indberetningsskemaet. Sammen med mange telefonsamtaler og e-mails giver det værdifulde oplysninger om, hvorledes kvaliteten kan højnes fremover.

I afsnittet spørges også til tidsforbruget. Dette er en central faktor, når virksomhederne forholder sig kritisk til at medvirke i forsknings- og innovationsstatistikkerne. Tid er ofte virksomhedernes direkte afslagsbegrundelse.

4. Regional inddeling

Udgangspunktet for den regionale opdeling er amterne. Nogle amter samles til større geografiske enheder:

- *Hovedstadsområdet* omfatter Københavns og Frederiksberg kommuner samt Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amt.
- *Øst for Storebælt* omfatter Vestsjællands, Storstrøms og Bornholms amt.
- *Fyn* er Fyns amt.
- *Sydjylland* omfatter Sønderjyllands, Ribe og Vejle amt.
- *Østjylland* omfatter Århus amt.
- *Vestjylland* omfatter Ringkøbing og Viborg amt.
- *Nordjylland* omfatter Nordjyllands amt.

5. Sammenligninger med CIS3

Der er kun inddraget få sammenligninger af denne undersøgelse med den foregående innovationsundersøgelse, CIS3. Baggrunden for dette er følgende:

CIS3 vedrørte innovationsaktiviteter i år 2000 og introducerede innovationer i perioden 1998-2000. CIS3 var et fælles projekt mellem alle EU-landene og andre europæiske lande, sådan at alle blandt andet benyttede samme metode og spørgeskema. Svarprocenterne og kvaliteten af svarene var ikke tilfredsstillende i en række lande, herunder Danmark. Det har betydet, at opregningen af svarene til hele den afgrænsede del af erhvervslivet har været behæftet med særlig stor usikkerhed og risiko for betydelig skævhed. Det betød, at det for en række af de indhentede oplysninger blev valgt ikke at forsøge at opregne svarene.